

Koncert Polskiej Opery Królewskiej, 19 lipca 2019 r.

FESTIWAL. ORFEUSZ / MONTEVERDI

19 lipca 2019 r. (piątek)

godz. 19.00

Sala Wielka

„Orfeusz Monteverdiego nie należy do tych jednoznacznych dzieł, które tłumaczą się tylko w jeden sposób i mają jedną warstwę, jedną płaszczyznę znaczeń. Przeciwnie – zaliczyć go trzeba do tych arcyutworów ludzkiego ducha, które komunikują nam znacznie więcej, niż ujawnia ich fabuła rozumiana dosłownie jako pewien ciąg wydarzeń dramatycznych” – tak pisze Ewa Obniska, autorytet najwyższej próby.

Zaiste, Monteverdi dokonał dzieła o kardynalnym znaczeniu dla dziejów kultury europejskiej. Tworząc sceniczną postać Muzyki, uwolnił muzykę od obowiązku dźwigania Słowa, a uczynił ją skrzydlatym żywiołem metafizycznej wolności Słowa. Dla Monteverdiego Muzyka była rzeczywistym i absolutnym początkiem opery, a paradoksalnie służyła prymatowi słowa. Dla tejże Muzyki kompozytor niejako stworzył Ołtarz – symboliczną przestrzeń jej rozbrzmiewania, tak by mogła definiować scenariusz ruchu – czyli t o p o – g r a f i ę Orfeusza: kompozycję, rytm, strukturę gestu, dynamikę wzajemnych relacji. Harmonizując śpiew i ruch w jednorodny kształt sceniczny stanowi pierwszą lekcję praktycznego postępowania reżysera z partyturą w operze.

Świadomość zamierzonego efektu muzycznego oraz możliwość uzyskania na scenie odpowiadającego mu efektu teatralnego jest perfekcyjnie, ale w sposób nieoczywisty zapisana w tekście partytury. Kompozytor zapisał językiem muzyki to, czego doświadczyć ma widz patrzący na przedstawienie. Gdy w ten sposób czytamy partyturę, udaje się nam ją przełożyć na znaki teatralne i doprowadzić do rezultatu scenicznego, którego siła i teatralna uroda nieporównywalna jest z jakimkolwiek innym rozwiązaniem.

Cała partytura Monteverdiego zbudowana jest z emocjonalnych i sonorycznych kontrastów. W swej strukturze nawiązuje do reguł dramaturgii w teatrze starożytnej Grecji. Monteverdi podkreśla całkowitą i absolutną jednorodność muzyki, nadając jej w ten sposób ascetyczny wymiar filozoficzny i mistyczny. Jego muzyka przedstawia w sposób widzialny to, co niewidzialne. W jego partyturze wyraziście widoczna jest orficka metafizyka oraz wzajemne przenikanie się trzech głównych żywiołów antyku: *omoiosis* – *pathopois* – *katharsis*, tworzących stylistyczną jedność i zupełnie nowy kształt ekspresji dla Prawdy, Dobra i Piękna, rozpiętych między „grecką filozofię” i „europejską teologię”.

Monteverdi w finale swojej genialnej opery to, co mitologiczne przenika tym, co teologiczne i ojciec (Apollo) wraz z synem (Orfeusz) wstępują do Nieba. Ten finał stanowi niezwykle ważny i znaczący akt dla całej późniejszej historii opery w Europie. To iście platońskie zakończenie, w którym miłość Orfeusza jest niewzruszona i pewna, a jego droga nie kończy się tu – na ziemi, lecz prowadzi do Ojca, do Nieba.

Orfeo Monteverdiego stanowi operową alegorię świata, która poprzez wiarę odśłania Nadzieję, która prowadzi ku Wiecznej Miłości.

Ryszard Peryt

KLAWESYN, KIEROWNICTWO MUZYCZNE **KRZYSZTOF GARSTKA**

INSCENIZACJA, SCENOGRAFIA, REŻYSERIA WEDŁUG KONCEPCJI **RYSZARDA PERYTE**

OPIEKA REŻYSERSKA **SŁAWOMIR JURCZAK**

GEST I RUCH SCENICZNY **ROMANA AGNEL**

KOSTIUMY I REKWIZYTY **MARLENA SKONECZKO**

PRZYGOTOWANIE ZESPOŁU WOKALNEGO **LILIANNA KRYCH**

OBSADA:

ORFEO **KAROL KOZŁOWSKI**

EURIDICE, LA MUSICA **MARTA BOBERSKA**

SPERANZA **ANETA ŁUKASZEWICZ**

MESSAGGERA **ANNA RADZIEJEWSKA**

PROSERPINA **OLGA PASIECZNIK**

PASTORE (ALTO) **MARCIN GADALIŃSKI**

PASTORE (TENORE) **ZBIGNIEW MALAK**

PASTORE (TENORE) **MIKOŁAJ ZGÓDKA**

NINFA **JULITA MIROSŁAWSKA**

CARONTE **SŁAWOMIR JURCZAK**

PLUTONE **MARCIN PAWELEC**

APOLLO, ECO **SYLWESTER SMULCZYŃSKI**

ZESPÓŁ WOKALNY POLSKIEJ OPERY KRÓLEWSKIEJ

CAPELLA REGIA POLONA